

FELIKS CZYŻEWSKI

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

LUBLIN I LUBELSZCZYŻNA
W DZIAŁALNOŚCI NAUKOWEJ I ORGANIZACYJNEJ
DOKTORA MIECZYŚŁAWA BUCZYŃSKIEGO (2 XI 1936 – 25 XII 1992)¹

Zmarły przed 25 laty dr Mieczysław Buczyński był ściśle związany z Lublinem i regionem lubelskim, a rolę wyznaczników tych relacji pełnią: Huszcza pod Białą Podlaską, Lublin i Zamość.

Tak odległa perspektywa czasowa – okres jednego pokolenia – pozwala spojrzeć z pełnym obiektywizmem na dokonania Mieczysława Buczyńskiego jako naukowca i nauczyciela akademickiego, a także społecznika oraz regionalistę. Wymaga to jednak przywołania kilku faktów z Jego biografii.

Sławistyczne zainteresowania Mieczysława Buczyńskiego

Mieczysław Buczyński był językoznawcą sławistą, o głębokiej wiedzy historycznojęzykowej. Swoje studia i pracę zawodową związał z Katedrą Filologii Słowiańskiej na UMCS (1962) oraz z jej pierwszym kierownikiem profesorem Pawłem Smoczyńskim.

Jak wspomina profesor Stefan Warchoł: „po przybyciu w r. 1955 do Lublina profesora Pawła Smoczyńskiego zaczęto poszerzać i pogłębiać problematykę sławistyczną, wyznaczając podstawowe kierunki tych badań. [Były to]: a) dialektologia, ze szczególnym uwzględnieniem Lubelszczyzny i pogranicza polsko-wschodniosłowiańskiego, b) onomastyka” (Warchoł 2013: 29–30). Mieczysław Buczyński pozostał wierny utworzonym w jednostce dwu dyscyplinom, tj. dialektologii i onomastyce, przede wszystkim jednak tej ostatniej.

W Katedrze Filologii Słowiańskiej UMCS realizowano już od początku koncepcję badań ukierunkowanych na opis określonych kategorii językowych na tle ogólnosłowiań-

¹ Niniejszy artykuł jest zmodyfikowaną wersją referatu wygłoszonego na zebraniu Towarzystwa Miłośników Książki 28 marca 2014 roku w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej im. H. Łopacińskiego w Lublinie. W dyskusji wskazano także na inne aspekty działalności dra Mieczysława Buczyńskiego. Na przykład profesor Alina Aleksandrowicz mówiła o M. Buczyńskim jako doskonałym organizatorze procesu dydaktycznego i spraw studenckich.

skim. Zgodnie z tą zasadą każda praca naukowa wykonywana w wymienionej Katedrze miała wymiar ogólnosłowiański. Przejście od profilu polonistycznego (bo taki kierunek ukończył Mieczysław Buczyński) było wyzwaniem trudnym, ale ambitnym. M. Buczyński to wyzwanie podjął. Zdecydował się napisać rozprawę doktorską pt. *Pamiętkowe nazwy miejscowe w językach słowiańskich na tle indoeuropejskim*. Praca ta została sfinalizowana na początku lat 70. XX wieku z wielkim powodzeniem. W tym kontekście należy zwrócić uwagę na to, że dr M. Buczyński studiował języki słowiańskie poprzez samokształcenie i lektoraty, poszerzał swoją wiedzę także przez udział w seminariach językowych. Z języków zachodnich doskonale znał język niemiecki, którego znajomość dla językoznawstwa diachronicznego jest bardzo ważna. W swoich pracach poświęconych onomastyce nawiązywał do wyników badań różnych ośrodków slawistycznych, szczególnie usytuowanej na wysokim poziomie onomastyki czeskiej – utrzymywał bliskie kontakty z Milanem Majtąnem, wybitnym znawcą problematyki onomastycznej.

Katedra Filologii Słowiańskiej UMCS tworzyła w tym czasie z dużym udziałem Mieczysława Buczyńskiego podstawy naukowej biblioteki slawistycznej. W latach 70. XX wieku był to imponujący księgozbiór z zakresu językoznawstwa słowiańskiego.

Poczynając od lat 80. XX wieku, Mieczysław Buczyński poszerzał znajomość języka bułgarskiego. Uczestniczył w letnich seminariach języka i kultury bułgarskiej. Wraz z prof. Stefanem Warchołem promował naukę języka bułgarskiego w środowisku akademickim, a także w środowisku szkolnym Lublina i Lubelszczyzny. Powstawały wówczas szkolne koła oddziału Lubelskiego Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Bułgarskiej (m.in. w Szkole Podstawowej w Lublinie, na osiedlu Kalinowszczyzna). Z inicjatywy Mieczysława Buczyńskiego organizowano lektoraty języka bułgarskiego w szkołach w Lublinie i w województwie lubelskim (m.in. lektorat języka bułgarskiego w Liceum Ogólnokształcącym w Wisznicach – prowadzony przez kilka lat przez dra Racza Czawdarowa i dr Mariję Tichową). Szerokie powiązania Mieczysława Buczyńskiego ze środowiskiem lubelskim powodowały, że idea lektoratów języka bułgarskiego zyskiwała wówczas wielu zwolenników. Byli to m.in.: Waldemar Piasecki, redaktor „Kuriera Lubelskiego”, oraz dr Leszek Rupert – przedstawiciel administracji uniwersyteckiej. Za zasługi w krzewieniu wiedzy o kulturze bułgarskiej w Lublinie i w regionie dr Mieczysław Buczyński otrzymał wyróżnienia i odznaczenia, m.in. Medal Cyryła i Metodego przyznany przez Ambasadę Bułgarii w Warszawie.

Związki naukowe Mieczysława Buczyńskiego z rodzinną Huszczą

Prezentacja działalności naukowej dra M. Buczyńskiego w aspekcie Jego powiązań z Lublinem i regionem wymaga przywołania przede wszystkim rodzinnej miejscowości: Huszczy pod Białą Podlaską – jest to dawny zaścianek szlachecki powstały w wyniku osadnictwa mazowieckiego na Podlasiu. Spora część Jego dorobku naukowego dotyczy problematyki językowo-kulturowej pogranicza polsko-wschodniosłowiańskiego. Mówiąc o pracach dialektologicznych tego językoznawcy, należy zauważyć, że Mieczysław Buczyński w odróżnieniu od innych lingwistów nie podejmował badań nad gwarami większych obszarów – określonych jednostek administracyjnych, np. powiatu, regionu, bądź konkretnej jednostki historycznej, np. obszaru dawnych, historycznych, ziem, (por. np.

pracę dialektologiczną o języku mieszkańców dawnej ziemi stężyckiej prof. Stefana Warchoła (Warchoła 1967).

Mieczysław Buczyński zajął się opisem tylko jednej gwary – mową rodzinnej wsi Huszcza. Jest to jednak przede wszystkim dokumentacja źródłowa gromadzona przez długi czas, intensywnie zaś w latach 1966–1969. Zapis ten obejmuje ponad 100 tys. fiszek, tj. form gwarowych. Dla przybliżenia wielkości tej liczby jednostek leksykalnych warto porównać ją z liczbą haseł w 11-tomowym *Słowniku języka polskiego* pod redakcją Witolda Doroszewskiego (SJPD) – 125 tys. (wraz z bogatą dokumentacją); z kolei 3-tomowy *Słownik języka polskiego* pod redakcją Mieczysława Szymczaka (SJPS) liczy 80 tys. haseł; słownik ten nie zawiera jednak dokumentacji.

Mieczysław Buczyński swojego słownika nie opublikował z różnych powodów. Przekazał natomiast z całego swojego zbioru na początku lat 70. XX wieku do Kartoteki *Słownika gwar polskich* w Krakowie 62 tys. fiszek. Materiał ten jest publikowany sukcesywnie od roku 1978 (dotychczas ukazały się zeszyty zawierające hasła do litery *H*). Na całość przyjdzie jeszcze długo poczekać. Warto w tym miejscu postawić pytanie: dlaczego Mieczysław Buczyński nie przekazał całego zbioru swojej kartoteki do Pracowni *Słownika gwar polskich* w Krakowie? Powody mogły być różne. Jednym z nich był niewątpliwie rodzaj słownika krakowskiego, określanego jako słownik dyferencyjny.

W dialektografii słowiańskiej istnieją bowiem dwa rodzaje słowników, tj. słowniki dyferencyjne i słowniki niedyferencyjne. Słownik krakowski jest słownikiem dyferencyjnym, natomiast *Słownik gwary wsi Huszcza* jest słownikiem niedyferencyjnym. Gwarowe słowniki dyferencyjne gromadzą wyłącznie słownictwo odmienne w formie i znaczeniu od słownictwa języka literackiego. Słownik Mieczysława Buczyńskiego zawiera słownictwo zarówno różne od słownictwa języka literackiego, jak i wspólne ze słownictwem literackim, np. wyraz *woda*. Z punktu widzenia dokumentacji mowy ludowej większą wartość ma słownik M. Buczyńskiego, rejestruje bowiem w miarę cały zasób mowy mieszkańców danej wsi na określonym etapie historycznym, tj. słownictwo gwarowe, a także słownictwo znane w języku literackim i używane przez mieszkańców wsi. Natomiast słowniki dyferencyjne pokazują tylko część ogólnego zbioru mowy ludowej. Kryterium doboru słownictwa w słownikach dyferencyjnych jest zawsze dyskusyjne. Wartość materiału Mieczysława Buczyńskiego przekazanego do Kartoteki *Słownika gwar polskich* jest nieoceniona. Z przeglądu źródeł owego *Słownika*, zamieszczonych w *Wykazie źródeł* (SGP), widać, że tak bogatych liczebnie zapisów z innych miejscowości jest niewiele. Z wykazu wynika, iż wśród 20 osób (eksploratorów), które dostarczyły do krakowskiego słownika materiały w liczbie większej niż 8 tys. fiszek z jednej miejscowości, Mieczysław Buczyński zajmuje pierwsze miejsce. Drugie miejsce pod względem liczby dostarczonych fiszek z formami gwarowymi przypadło Mieczysławowi Szymczakowi. Dostarczył on do *Kartoteki* słownika krakowskiego 29 tys. fiszek ze swojej rodzinnej wsi Domaniewek w powiecie łęczyckim (dodajmy, że M. Szymczak opublikował wcześniej swój materiał w *Słowniku gwary Domaniewka w pow. łęczyckim* (Szymczak 1962–1973). Zbiory kolejnych eksploratorów są już znacznie mniejsze, mają 15 tys. fiszek (wieś Rogów) i 14 tys. fiszek (Janki Małe, pow. ostromecki oraz Dąbrowa, pow. piłżycki). Materiał Mieczysława Buczyńskiego ma jeszcze i tę zaletę, że jest, jak się wydaje, w pełni wiarygodny, został bowiem zebrany przez autochtona – i zarazem językoznawcę. W *Wykazie osób*, które dostarczyły materiał do Kartoteki *Słownika gwar polskich*, a także eksplora-

torów, spełniających oba wymienione kryteria, oprócz Mieczysława Buczyńskiego są to Mieczysław Szymczak i Stanisław Glinka.

Zatem materiały M. Buczyńskiego stanowią zasadnicze źródło wiedzy o kulturze i języku mieszkańców dawnej szlachty mazowieckiej osiadłej w XVI w. na Podlasiu². Materiały te, mimo że – w przekonaniu dialektologów – powinny być opublikowane, pozostają jednak nadal w formie rękopiśmiennej w zasobach zbiorów rodziny. Można pokusić się o stwierdzenie, że gdyby opublikowano materiał zebrany przez Mieczysława Buczyńskiego, byłby to jedyny tego typu słownik w skali ogólnopolskiej, a może słowiańskiej. Częstkowy materiał z gwary wsi Huszcza, po wypełnieniu przez Mieczysława Buczyńskiego kwestionariusza prof. K. Dejny liczącego 2 tys. pytań (Dejna 1987), został umieszczony w Kartotece *Atlasu gwar polskich* i znajduje się w Katedrze Dialektologii Polskiej i Logopedii Uniwersytetu Łódzkiego w Łodzi. Ponadto wybrane wyrazy i formy gwarowe zostały ujęte kartograficznie opublikowane w jednej z czterech części atlasu ogólnopolskiego, tj. w tomie *Małopolska* (Dejna 1998).

Czy zebrane bogate słownictwo gwary wsi Huszcza doczeka się opracowania? W roku 1967 ukazała się na łamach uniwersyteckiego czasopisma „Annales UMCS” rozprawa zatytułowana *Wschodniosłowiańskie wpływy językowe w gwarze wsi Huszcza powiat Biała Podlaska* (Buczyński 1967, s. 223–256). Autor podjął się uzasadnienia tezy: czy i w jakim stopniu wyspowa gwara mazowiecka wsi Huszcza, znajdująca się od końca XVI wieku w otoczeniu wsi włościańskich, których autochtoniczni mieszkańcy posługiwali się na co dzień przez stulecia aż do połowy XX wieku gwarą ruską, przejmowała obcojęzyczne elementy. Uzasadnienie tej tezy przeprowadził autor na bogatym, wnikliwie przeanalizowanym materiale. Praca pod względem metodologicznym jest wzorcowa. Autor, wyzyskując materiał własny i zestawiając z bogatym materiałem XIX-wiecznym z tego obszaru, m.in. zapisami Oskara Kolberga, Adolfa Pleszczyńskiego i Iwana Bessaraby, pokazał na wszystkich poziomach języka, głównie jednak na poziomie leksykalnym, wpływy ukraińskie i nieliczne białoruskie oraz rosyjskie. Ważne z punktu widzenia metodologicznego jest zastosowanie w opisie, oprócz kryteriów językoznawczych, także kryteriów ekstralingwistycznych (kulturowych, osadniczych). Autor, wyzyskując dane metrykalne, pokazał na podstawie szczegółowych kwerend przeprowadzonych w Państwowym Archiwum w Lublinie i archiwum parafialnym w Huszcy, iż ludność Huszcy ze statusem szlachty zaściankowej tworzyła odrębną grupę stanową, zaś wieś ta, podobnie jak pobliskie Wiski i Tucza, pozostawała w opozycji kulturowej i językowej do okolicznych wsi zamieszkałych przez spolonizowanych dawnych Rusinów. Przykładem takiej odrębności nie tylko językowej, ale przede wszystkim mentalnościowej, był fakt zawierania małżeństw wyłącznie w obrębie swojej wspólnoty. Pierwsze zapisy w aktach metrykalnych poświadczające istnienie małżeństw mieszanych między potomkami dawnej szlachty huszczańskiej a przedstawicielami dawnych wsi włościańskich, pochodzą, jak pisał ten językoznawca, dopiero z pierwszej połowy XX wieku. Wymieniona rozprawa Mieczysława Buczyńskiego stanowi *novum* metodologiczne. Jest dobrym przewodnikiem po meandrach opisu mowy mieszkańców wsi powstałych na rubieżach I Rzeczypospolitej w wyniku dawnej (po unii lubelskiej) kolonizacji idącej z Mazowsza na Podlasie i dalej na ziemię Wielkiego Księstwa Litewskiego.

² Por. na ten temat Dłuzińska, 1988.

Zagadnieniom dotyczącym mowy mieszkańców rodzinnej miejscowości poświęca Mieczysław Buczyński referat zatytułowany *Związki frazeologiczne w gwarze wsi Huszcza w województwie białkopodlaskim* wygłoszony na konferencji w Gdańsku (1985), a następnie opublikowanym w renomowanej serii „Z Problemów Frazeologii Polskiej i Słowiańskiej” (Buczyński, Czyżewski 1985). Do problematyki gwary wsi Huszcza nawiązał także w roku 1990, wygłaszając swój tekst w języku niemieckim na Międzynarodowym Kongresie Dialektologów w Bambergu.

Należy stwierdzić, iż tematyka dialektologiczna w twórczości naukowej Mieczysława Buczyńskiego to hołd złożony rodzinnej mowie i jej mieszkańcom, potomkom dawnej szlachty mazowieckiej.

Związki Mieczysława Buczyńskiego z Lublinem

O związkach emocjonalnych M. Buczyńskiego z Lublinem może świadczyć wiele przykładów z Jego biografii. Jednym z nich była decyzja, podjęta jeszcze w roku 1962, dokonywania opisu naukowego z perspektywy językoznawczej nazw dzielnic, przedmieść i ulic Lublina. Pomysł zainspirowany przez seminarium magisterskie prof. Pawła Smoczyńskiego okazał się ważny i dla dalszych prac badawczych młodego pracownika naukowego, i dla uprawianej przezeń dyscypliny onomastycznej. Mieczysław Buczyński, przygotowując się do opracowania nazewnictwa miasta Lublin, przystąpił do pogłębionych studiów nad jego dziejami, strukturą społeczną, wyznaniową, nad architekturą itd.

Realizacja tematu rozprawy umożliwiła młodemu językoznawcy zdobycie solidnych podstaw warsztatu naukowego, ugruntowując przekonanie, że opis języka powinien odbywać się w kontekście ekstralingwistycznym, tj. kulturowym. By sprostać temu wyzwaniu, niezbędna jest, oprócz filologicznej, także wiedza z zakresu historii, architektury itd. Tak szeroki kontekst kulturowy w ówczesnym opisie językoznawczym stosowano sporadycznie. Onomastyka miejska, bo do tej dziedziny przyporządkować należy pracę Mieczysława Buczyńskiego, była jeszcze dyscypliną nieznaną. Wyniki badań o nazewnictwie Lublina publikował sukcesywnie, najpierw na łamach „Rocznika Lubelskiego” (Buczyński 1962a: 251–68), następnie w studenckim czasopiśmie naukowym „Językoznawca” (Buczyński 1963: 45–60), a także w ogólnopolskim czasopiśmie o zasięgu międzynarodowym „Onomastica” (1966), w rozprawie *Nazwy ulic i placów Lublina* [Buczyński 1966: 136–180].

Praca magisterska Mieczysława Buczyńskiego miała charakter prekursorski, zasadniczy nurt badań nad nazewnictwem miejskim w Polsce przypada dopiero na lata 80. i początek lat 90. minionego stulecia (zob. Rzetelska-Feleszko 1998: 306).

Jednym z walorów działalności naukowej Mieczysława Buczyńskiego była umiejętność upowszechniania wyników swoich badań. Autor rozprawy *Nazwy placów, dzielnic i ulic Lublina* potrafił łatwo przejść od hermetycznego stylu naukowego do wypowiedzi popularnonaukowej przy jednoczesnym zachowaniu wymogów naukowej faktografii. Mieczysław Buczyński, odpowiadając na apel lubelskiego środowiska dziennikarskiego, zdecydował się na spopularyzowanie wyników swoich badań z zakresu nazewnictwa miejskiego Lublina na łamach wychodzącego w latach 70. XX wieku dziennika „Sztandar Ludu”. W latach 1975–1977 ukazało się ponad 150 odcinków w cyklu *Ulice i place Lublina*. Publikacje te cieszyły się dużym zainteresowaniem lublinian. Rozbudzały zainteresowanie czytelników

historią miasta, dzielnicy, konkretnego placu i ulicy. Pokazywały historię obiektu miejskiego od jego początku aż do czasów współczesnych autorowi. Wymieniony cykl artykułów pełnił ważną rolę edukacyjną, uczył historii Lublina, grodu, por. ul. *Podgrodzie* (Buczyński 1976: 4, przywoływał związanych z miastem ludzi kultury, por. ul. *Staszica* (Buczyński 1975a: 4), bądź literatury, por. ul. *Prusa* ((Buczyński 1977: 4). Wydaje się zasadne wydanie wspomnianego cyklu w formie książkowej.

Tematykę nazewnictwa miejskiego rozwijał następnie na prowadzonych przez siebie seminariach magisterskich, na których powstawały m.in. prace o nazwach ulic Puław, Zamościa.

W poszukiwaniach powiązań twórczości Mieczysława Buczyńskiego z Lubelszczyzną należy zwrócić uwagę na nowy, zapoczątkowany w ostatnim okresie życia kierunek badań dotyczący antroponomii armenistycznej. Zgromadził dużą kartotekę nazwisk Ormian mieszkających w Zamościu. Opublikował kilka artykułów z tej dziedziny (por. Buczyński 1989; 1993). Warto dodać, że językoznawca ten, przygotowując się do badań armenistycznych, korzystał systematycznie z konsultacji z historykami lubelskimi, głównie zaś z zespołem kierowanym przez prof. Mirosławę Dubasową-Zakrzewską (por. Dubasowa-Zakrzewska 1960).

Związek dra Mieczysława Buczyńskiego z Lublinem i Lubelszczyzną, przejawiający się szczególnie w sferze naukowej, wyrażał się także w Jego działalności organizacyjnej; uczestniczył bowiem w pracach Komisji w sprawie ustalania nazw przy Urzędzie Miasta, przez wiele lat pracował w Zarządzie Uczelnianym ZNP, pełnił w latach 80. XX wieku funkcję sekretarza w Zarządzie Towarzystwa Przyjaciół UMCS, AM i AR.

M. Buczyński żył na co dzień problemami miasta i regionu, służył piórem, radą i czynem. Stale współpracował z prasą lubelską, oprócz „Sztandaru Ludu”, także owocnie, od roku 1964 – z „Kamienią” (por. Buczyński 1964). To właśnie na łamach tego czasopisma ogłaszał popularnonaukowe artykuły dotyczące problematyki slawistycznej, por. *Czeski i słowacki* (Buczyński 1990a), *Ukraina nie jest daleko* (Buczyński 1990b).

Miał też ścisły kontakt z czasopismami uniwersyteckimi, adresowanymi do Polaków za granicą. W latach 80. XX wieku publikował na łamach „Wisielki”, popularyzując wiedzę onomastyczną, m.in. w ramach cyklu *Mała encyklopedia nazw polskich: Chopin, Bieszczady, Kościuszko* (Buczyński 1985: 46); w latach 90. XX wieku zaś z czasopismem „Rota” (Buczyński 1991: 38–39).

Buczyński jako bibliofil

Mieczysław Buczyński umiłował książki o Lublinie, był wręcz pasjonatem kolekcjonowania albumów, przewodników o mieście. Książki te zajmowały odrębne miejsce w Jego bogatej bibliotece. Często przemyślał je – jak żartobliwie mówił – przed rodziną.

Pamięć o Mieczysławie Buczyńskim nie tylko w środowisku lubelskim, ale także ogólnopolskim jest żywa, o czym świadczą teksty, jakie ukazały się w czasopismach naukowych i pismach lokalnych (autorstwa profesorów: Stefana Warchoła, Jana Orłowskiego, Edwarda Brezy i Bogdana Walczaka). Warto wspomnieć, że już w 5 lat po śmierci Mieczysława Buczyńskiego ukazała się drukiem jego rozprawa doktorska pt. *Pamiętkowe nazwy miejscowe w językach słowiańskich*, przygotowana redakcyjnie przez prof. Stefana

Warchoła i opublikowana w serii „Rozprawy Sławistyczne UMCS” (Buczyński 1997). Jeden z tomów tej serii dedykowano pamięci dra Mieczysława Buczyńskiego, tam też zamieszczona została bibliografia Jego prac (1959–1992), przygotowana przez S. Warchoła i F. Czyżewskiego i opublikowana w serii „Rozprawy Sławistyczne” (Warchoła, Czyżewski 2002: 239–256.).

Bibliografia

- Buczyński M., 1962a, *Nazwy dzielnic i ulic Lublina*, „Rocznik Lubelski” V, 1962, s. 251–268.
- Buczyński M., 1962, *Nazwy dzielnic i ulic Lublina*, „Językoznawca” 8, s. 45–60.
- Buczyński M., 1964 – [Rec.] W. Cienkowski, *Z tajemnic języka*, „Kamena” 10 (31), s. 10.
- Buczyński M., 1966, *Nazwy ulic i placów Lublina*, „Onomastica” XI, 1966, s. 136–181.
- Buczyński M., 1967, *Wschodniosłowiańskie wpływy językowe w gwarze wsi Huszcza powiat Biała Podlaska*, „Annales UMCS”, sect. F, vol. XXII, Lublin, 10, s. 223–256.
- Buczyński M., 1975, *Słownik ulic lubelskich, ul. Podwale*, „Sztandar Ludu”, nr 158 (9657), s. 4.
- Buczyński M., 1975a, *Słownik ulic lubelskich, ul. Staszica*, „Sztandar Ludu”, nr 279 (9778), 4.
- Buczyński M., 1976, *Słownik ulic lubelskich, ul. Podgrodzie*, „Sztandar Ludu”, nr 164 (9953), 4.
- Buczyński M., 1977, *Słownik ulic lubelskich, ul. Prusa*, „Sztandar Ludu”, nr 127 (10214), 4.
- Buczyński M., 1985a, *Mała encyklopedia nazw polskich: Chopin, nazwisko i nazwy miejsc pobytu*, „Wisielka”, nr 3 (12), s. 46.
- Buczyński M., 1985b, *Mała encyklopedia nazw polskich: Chopin, Bieszczady, Kościuszko*, „Wisielka”, nr 3 (12), s. 46.
- Buczyński M., 1989, *Interferencje językowe na przykładzie asymilacji nazw osobowych Ormian Zamojskich z XVII wieku*, w: S. Warchoła (red.), *Interferencje językowe na różnych obszarach Słowiańszczyzny*, „Rozprawy Sławistyczne”, Lublin 1989, s. 69–86.
- Buczyński M., 1990a, *Czeski i słowacki*, „Kamena”, nr 1 (926), s. 43.
- Buczyński M., 1990b, *Ukraina nie jest daleko*, „Kamena”, nr 2 (927), s. 27.
- Buczyński M., 1991, *O nazwie Warszawa*, „Rota” 2, s. 38–39.
- Buczyński M., 1993, *Patronimika ormiańskie w XVII-wiecznym Zamościu*, w: *Wpływy obce w nazewnictwie Polski. Materiały VII Ogólnopolskiej Konferencji Onomastycznej, 20–22 września 1989 r.*, red. M. Kamińska, „Acta Universitatis Lodziensis. Folia Linguistica” 27, Łódź 1993, s. 23–30.
- Buczyński M., 1997, *Pamiętkowe nazwy miejscowe w językach słowiańskich*, do druku przygot. S. Warchoła, „Rozprawy Sławistyczne” 13, Lublin.
- Buczyński M., Czyżewski F., 1985, *Związki frazeologiczne w gwarze wsi Huszcza w województwie białkopodlaskim (Frazeologizmy z łącznikiem „jak” w stosunku do języka ogólnopolskiego)*, w: *Z problemów frazeologii polskiej i słowiańskiej*, t. 3, red. M. Basaj i D. Rytel, Wrocław, s. 139–146.
- Dejna K., 1987, *Atlas gwar polskich. Kwestionariusz –notatnik*, Łódź.
- Dejna K., 1998, *Atlas gwar polskich. Małopolska*, Warszawa.
- Dłużyńska M., 1988, *Mit o pochodzeniu wspólnoty i jego znaczenie. Język a świadomość odrębności grupowej na przykładzie wybranych wsi drobnoszlacheckich i chłopskich z okolic Kodnia*, w: *Język a kultura*, t. 1, red. J. Anusiewicz i J. Bartmiński, Wrocław, s. 289–299.
- Dubasowa-Zakrzewska M., 1960, *Organizacja gminy ormiańskiej w XVI–XVII wieku*, „Rocznik Lubelski” 3, s. 63–82, za: <http://bazhum.muzhp.pl/media/files/dostęp> [dostęp: 10.11.2017].
- Rzetelska-Feleszko E. (red.), 1998, *Polskie nazwy własne. Encyklopedia*, Warszawa–Kraków.

- SGP – *Słownik gwar polskich*, oprac. Zakład Dialektologii Polskiej Instytutu Języka Polskiego PAN w Krakowie, pod kier. Mieczysława Karasia, red. Mieczysław Karaś, t. 1, z. 1, Ossolineum, Wrocław, 1979 –.
- SJPD – *Słownik języka polskiego*, red. W. Doroszewski, t.1–11, Warszawa 1958–1969.
- SJPS – *Słownik języka polskiego*, red. M. Szymczak, t. 1–3, Warszawa 1978.
- Szymczak M., 1962–1973, *Słownik gwary Domaniewka w pow. łączyckim*, t. 1–8, Wrocław.
- Warchoń S., 1967, *Gwary dawnej ziemi stężyckiej*, Wrocław.
- Warchoń S., 2013, *Profesor dr Paweł Smoczyński, współorganizator ośrodka slawistycznego na UMCS w Lublinie (lata 1955–1979)*, „Lublin. Kultura–Społeczeństwo”, R. X, 2013, nr 3 (52), s. 29–30.
- Warchoń S., Czyżewski F., 2002, *Bibliografia prac dra Mieczysława Buczyńskiego*, w: *Z dialektologii słowiańskiej*, red. F. Czyżewski, „Rozprawy Slawistyczne” 19, Lublin, s. 239–256.

FELIKS CZYŻEWSKI

**Lublin and its surrounds in the academic activity
of Mieczysław Buczyński, Ph.D. (2 Nov. 1936 – 25 Dec. 1992)**

Summary

The article presents the academic achievements of Mieczysław Buczyński, Ph.D. (1936-1992) with special emphasis placed on his dialectological and onomastic research in the Lublin area. The scholar created a card index for the Dictionary of the Huszcza in Podlasie dialect which index consists of more than 100 thousand words. The vocabulary can serve as a basis for describing linguistic interference between the local Ukrainian dialects and the insular Polish dialect.

Another area of Mieczysław Buczyński's academic interest was onomastics, especially urban names and anthroponymy. The studies of the names in Lublin were conducted with respect to the object and the methodology. In his descriptions of urban names, Mieczysław Buczyński took into consideration the linguistic as well as the extra-linguistic factors.

Anthroponyms of Armenian origin, presented with respect to the inhabitants of Zamość, played an important role in the scholar's onomastic studies.

The article presents the academic achievements of the prematurely deceased scholar and a person born and living in the Lublin area. He was involved in pioneering research and nouvelle methodology, largely supported by the ethnic and cultural diversity of the region with which Mieczysław Buczyński always identified himself.

Keywords: Slavic dialectology, lexicology and lexicography, linguistic interference, onomastics, anthroponymy, urban names, Lublin area, scholars' biographies.